

เที่ยวคณะผู้แทนไทยเมื่อวันที่ 26 Dardesheim มกราคม 2012

คณะผู้แทนไทยศึกษาแลกเปลี่ยนทางเลือกที่ปลอดภัยนิวเคลียร์ในประเทศเยอรมนี
March 16, 2012

ศักดิ์สิทธิ์ ไสยสมบัติ (แปลโดย มุลนิธิไฮนริค เบิลล์ สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)
หมายเหตุ: บทความนี้ได้ถูกตีพิมพ์ครั้งแรกในเยอรมนี วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ 2555
และเขียนเพื่อ ไฮนริค เบิลล์ ซึ่งเป็นมูลนิธิทางการเมืองที่ทำงานร่วมกับพรรคกรีนของเยอรมนี

วิกฤตินิวเคลียร์ที่ฟูกูชิม่าเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ 2554

ทำให้เกิดข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของพลังงานนิวเคลียร์อีกครั้งหนึ่ง และแสดงให้เห็นว่าแม้ในประเทศที่มีมาตรฐานสูงมากเช่นญี่ปุ่น
อุบัติเหตุดังกล่าวก็สามารถเกิดขึ้นได้

หลังจากเหตุการณ์นี้ไม่นาน

รัฐบาลเยอรมันได้ตัดสินใจกลับคำและหันหลังให้กับนโยบายที่จะขยายระยะเวลาการดำเนินงาน
ของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ได้ประกาศไว้ก่อนหน้านี้
และกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมแรกของโลกที่ต้องการยุติการใช้พลังงานนิวเคลียร์ลงภายใน
ปีพ.ศ 2565

ขณะที่ในประเทศไทยแผนจะสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ยังคงมีการพิจารณาอย่างเปิดเผยเพื่อตอบสนอง
ความต้องการด้านพลังงานที่เพิ่มขึ้น

เนื่องจากมีก๊าซธรรมชาติเป็นแหล่งพลังงานหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าตามด้วยถ่านหินและไฟฟ้า
ที่นำเข้ามาจากลาวและมาเลเซีย

ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ การพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือก แต่มีเพียงร้อยละ 1.6

ของการผลิตไฟฟ้าของประเทศเท่านั้นที่มาจากพลังงานหมุนเวียนซึ่งถือว่าน้อยมาก

ตามมุมมองของนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานหมุนเวียนและจาก
ความร่วมมือระหว่างมูลนิธิไฮนริค เบิลล์ ในกรุงเบอร์ลินและ สำนักงานภูมิภาคที่กรุงเทพฯ

คณะผู้แทนไทยที่ติดตามเรื่องพลังงานหมุนเวียนและกฎหมายด้านการบริหารจัดการพลังงานอย่าง
ใกล้ชิดได้เดินทางไปเยอรมนีเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนและเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการพลังงาน
ช่วงรอยต่อนี้ รวมทั้งความท้าทายที่จะเกิดขึ้น

Petra Zimmermann, ผู้ประสานงานโครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ มูลนิธิไฮนริค เบิลล์
ชี้แจงว่า “จุดมุ่งหมายของการศึกษาแลกเปลี่ยนครั้งนี้คือ

เพื่อให้คณะผู้แทนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความท้าทายด้านพลังงานของเยอรมันและการดำเนินการ
ในช่วงจุดเปลี่ยนผ่านนี้โดยเฉพาะในด้านนโยบายและกฎหมายของประเทศ”

การศึกษาแลกเปลี่ยนดังกล่าวเป็นการประชุมพูดคุย ชักถามกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น
สมาคมสมาพันธ์พลังงานลม ([Federal Association for Wind Energy](#)) Greenpeace และ

กลุ่มประชาชนคัดค้านนิวเคลียร์อัสเส ([Citizens' Group of Asse](#)) และ

กลุ่มผู้ประกอบการนิวเคลียร์เยอรมัน ([German Atomic Forum](#))

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

หนึ่งในบทเรียนที่สำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเปลี่ยนแปลง

“ตอนแรกดิฉันคิดว่ารัฐบาลเองเป็นฝ่ายคิดริเริ่มก่อน-ซึ่งก้าวหน้ามากเลย”

เป็นคำกล่าวของคุณรสนา โตสิตระกูล

วุฒิสมาชิกไทยผู้ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมมายาวนานและพยายามที่จะผลักดันการ
ใช้พลังงานหมุนเวียนเข้าสู่วาระการเมือง “แต่ตอนนี้

ดิฉันเห็นแล้วว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นมาจากการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนที่กดดันกลุ่มต่างๆ

ที่เกี่ยวข้อง” ท่านส.ว.กล่าวเสริม

คุณ สันติสุข สืบสิริ

นักเคลื่อนไหวอิสระอีกท่านหนึ่งและที่ปรึกษาของคณะกรรมการวุฒิสภาหลายชุด
ได้กล่าวเห็นพ้องกับท่าน ส.ว.ว่า

“แรงกดดันจากภาคประชาชนของที่เยอรมนีเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง
อีกทั้งยังสามารถทำงานร่วมกันกับผู้กำหนดนโยบายได้อย่างดีและในที่สุดก็นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้”

คุณบุญยืน ศิริธรรม

หัวหน้าคณะกรรมการผู้ใช้ไฟจังหวัดราชบุรีเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนด
นโยบายด้านพลังงาน

“เราไม่สามารถรอให้นักการเมืองผ่านร่างกฎหมายได้เพราะเราไม่มีพรรคกรีน
หรือพรรคการเมืองสีเขียว

แต่เราต้องการพลเมืองสีเขียวที่เราสามารถทำงานร่วมกันเพื่อผลักดันแนวทางด้านกฎหมายได้”

ผู้ร่วมเดินทางอีกท่านหนึ่ง คุณ วรัน เพิ่มพิบูลย์ จากมูลนิธิ ไฮเนริค เบิลล์

สำนักงานภูมิภาคในกรุงเทพฯ จำได้ว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มภาคประชาชน

โดยเฉพาะภาคใต้ได้รับความสำเร็จอย่างยิ่งในอดีต แต่ยังไม่เพียงพอในระดับประเทศ

อย่างไรก็ดี เธอเห็นว่าศักยภาพของแหล่งพลังงานทางเลือกของประเทศมีสูงมาก เช่น

พลังงานแสงอาทิตย์ “สิ่งที่สำคัญก็คือ

คนจำนวนมากต้องมีส่วนร่วมในการผลักดันไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายพลังงานของประเทศ”

อย่างไรก็ตาม เราต้องมีการคิดใหม่ทำใหม่ในสังคมไทย เป็นคำกล่าวของ นาวาโทบพิตร

ทศเทพพิทักษ์ จากฝ่ายวิจัยและพัฒนาของกองทัพเรือ “ที่นี่ในเยอรมนี

ประชาชนมีความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก ตัวอย่างเช่น

เด็กๆ ในโรงเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมต่างๆ เช่นการคัดแยกขยะ

และเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้นก็ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตเลย

ประเทศไทยก็ต้องพัฒนาและตามให้ทันด้วย”

และนอกจากนี้

เมื่อมองจากความพยายามที่ผ่านมาของประชาชนกลุ่มผู้บริโภคผู้ใช้ไฟหลักของประเทศ คุณ

สารี อ๋องสมหวัง เลขาธิการสหพันธ์คุ้มครองผู้บริโภคได้เสริมว่า

“เหล่านักการเมืองและผู้กำหนดนโยบายจะต้องรับฟังและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชา
ชนผู้ใช้ไฟ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคหลักของประเทศ

ในการร่วมคิดและเสนอแนะต่อนโยบายในเรื่องนี้ตั้งแต่ต้น เรื่องไฟฟ้าไม่ใช่เรื่องไกลตัว

ผู้บริโภคโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านพลังงานของประเทศด้วย”

ตัวอย่างแหล่งพลังงานท้องถิ่น

คณะผู้แทนไทยได้ไปเยี่ยมชม เมือง Dardesheim ซึ่งอยู่ในรัฐ Saxony-Anhalt

ตอนกลางของเยอรมนี ซึ่งใช้ไฟฟ้าจากกังหันลม 33 ตัวที่ผลิตจาก [Windpark Druiberg](#)

ประชาชน 1,000

คนที่อาศัยอยู่ที่นี้มีไฟฟ้าใช้จากกังหันลมซึ่งผลิตไฟฟ้าได้เกินกว่าที่คนที่นี่จะใช้ตลอดทั้งปีเลยที่
เดียว

คุณกรอมา พงษ์น้อย กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ่อนอก

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เล็งเห็นความเป็นไปได้ของแหล่งผลิตพลังงานสำหรับชุมชนขนาดเล็ก

ซึ่งน่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับประเทศไทยและจะเป็นก้าวที่สำคัญต่อไปในอนาคต

“เป้าหมายของเราคือ

ชุมชนสามารถจัดหาพลังงานทางเลือกได้ด้วยตัวเองจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ในท้องถิ่น
และเป็นอิสระจากพลังงานขนาดใหญ่

ซึ่งกลุ่มทุนขนาดใหญ่ล้วนนำเอาทรัพยากรที่มีในชุมชนของเรามาผลิตเป็นพลังงานทั้งสิ้น”

ประการหนึ่งที่ผู้แทนไทยทุกคนเป็นกังวลและได้ฝากให้กับรัฐบาลและกลุ่มเคลื่อนไหวต่างๆ ในเย
อรมนีก็คือ หลังจากที่เยอรมนีประกาศหยุดใช้พลังงานนิวเคลียร์

เทคโนโลยีนี้อาจจะถูกส่งออกเพื่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในที่อื่นๆ แทน

ประเทศไทยเพิ่งได้รับข้อเสนอหลายอย่างจากจีน นอร์เวย์ ฝรั่งเศส
และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกาหลี
จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเยอรมนีจะไม่ส่งออกเทคโนโลยีนิวเคลียร์มายังประเทศไทย
ในท้ายที่สุด
ความพยายามในการผลักดันโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของประเทศไทยก็หยุดชะงักลงและมีการชะลอการตัดสินใจออกไปอีก 2-3 ปี
เนื่องจากการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักหลังจากอุบัติเหตุนิวเคลียร์ที่ฟูกูชิมะ
“เราหวังว่าท้ายที่สุดแล้วประเทศไทยจะไม่ได้เดินหน้าเข้าไปสู่เส้นทางนิวเคลียร์” ท่าน ส.ว.
รสนา กล่าวทิ้งท้ายหลังการสิ้นสุดการศึกษาแลกเปลี่ยนที่เยอรมนีในครั้งนี้

ศักดิ์สิทธิ์ ไสยสมบัติ
Saksith Saiyasomb